

OSNOVE IMPROVIZACIJE

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: osnove improvizacije

Izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul C: jazz-zabavna glasba:

druge oblike samostojnega ali skupinskega dela: glasbeno ustvarjanje (105 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Gašper Bertoncelj, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; Ana Bezjak, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; dr. Inge Breznik, Zavod RS za šolstvo; Polonca Češarek Puklavec, Zavod RS za šolstvo; Marko Črnčec, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; Matej Hotko, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; mag. Klemen Kotar, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Igor Lunder, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Igor Matković, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; dr. Jani Moder, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Nanča Muck, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Jure Pukl, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; Milan Stanisavljević, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Janez Vouk, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; mag. Damjana Zupan, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Vid Žgajner, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola

JEZIKOVNI PREGLED: Manja Žugman

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-osnove-improvizacije_um_gl_c.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni
knjižnici v Ljubljani
[COBISS.SI-ID 251711747](#)
ISBN 978-961-03-1198-0 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, določil učni načrt osnove improvizacije za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul C - jazz-zabavna glasba).

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu osnove improvizacije za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul C - jazz-zabavna glasba).

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

**Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za
vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)**

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

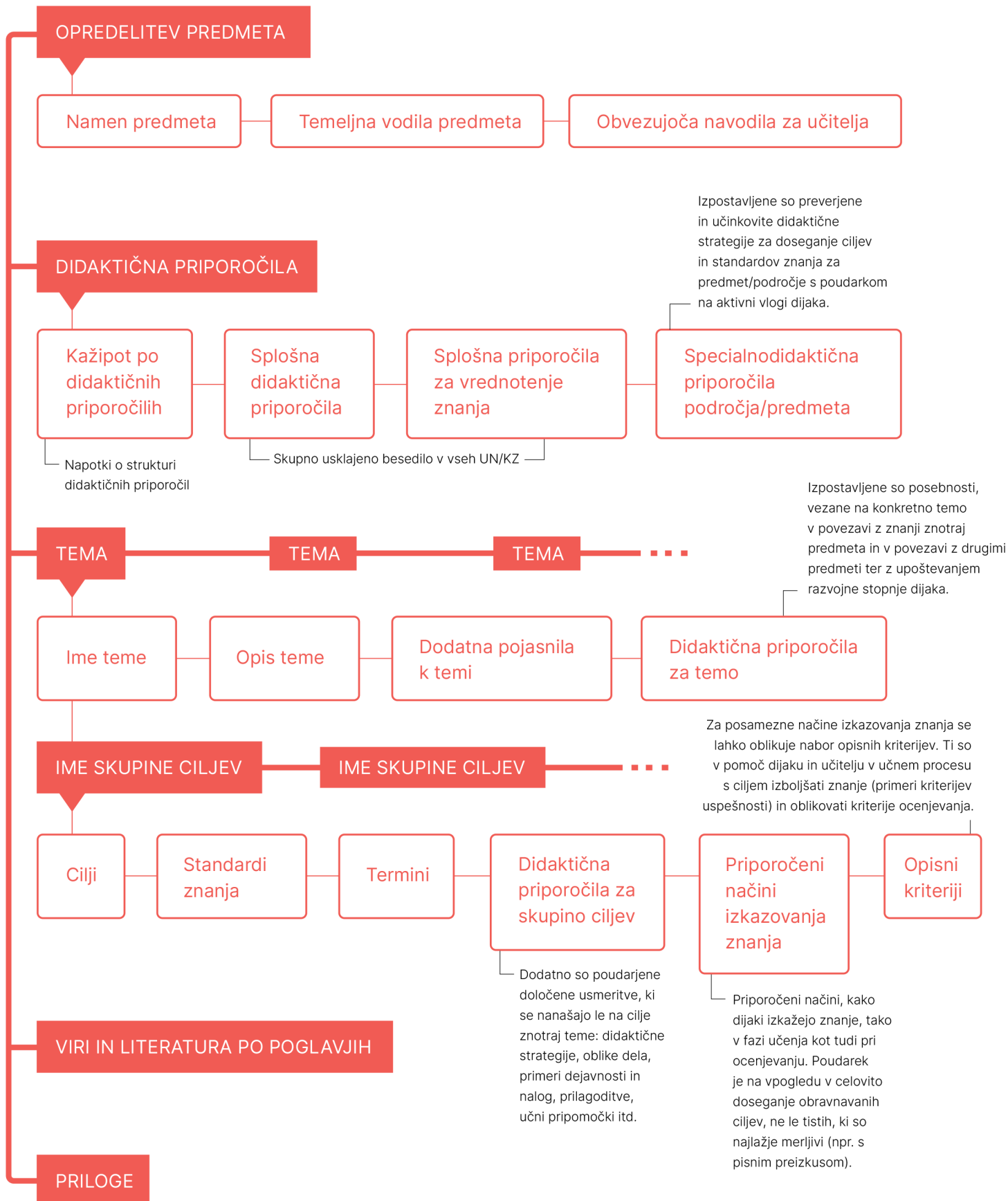
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 9

Obvezujoča navodila za učitelje 10

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA 11

Kažipot po didaktičnih priporočilih 11

Splošna didaktična priporočila 11

Splošna priporočila za vrednotenje znanja ... 13

Specialnodidaktična priporočila
področja/predmeta 14

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 20

2. LETNIK..... 21

Akordi in lestvice 21

Harmonske strukture 23

Linije in razvezi..... 25

3. LETNIK..... 26

Akordi in lestvice 26

Harmonske strukture 28

Linije in razvezi..... 29

4. LETNIK..... 30

Intervali 30

Pari trozvokov 32

Pentatonike 33

Modernejše in svobodnejše glasbene oblike 34

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH.....35

2. letnik..... 35

AKORDI IN LESTVICE 35

HARMONSKE STRUKTURE 35

LINIJ IN RAZVEZI 35

3. letnik..... 35

AKORDI IN LESTVICE 35

HARMONSKE STRUKTURE 35

LINIJ IN RAZVEZI 36

4. letnik..... 36

INTERVALI 36

PARI TROZVOKOV 36

PENTATONIKE..... 36

PRILOGE 37

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Predmet osnove improvizacije dijaka seznani z različnimi slogi improvizacije od dixielanda do svobodne improvizacije in stičnimi točkami vseh teh slogov, samimi temelji improvizacije ali improviziranja – komponiranja v trenutku. Dijaku predstavi povezavo med ritmi, bodisi jazzovskimi ali drugačnimi, in melodijo, ter ga skozi uporabo omejenega obsega ritmičnih vzorcev in kasneje dodanih melodičnih vzorcev nauči sistema kombinatorike manjših fraz v zaključene celote in reciklaže ter deljenja daljših fraz na osnovne dele. Skupaj z drugimi strokovnimi predmeti vzgaja in izobražuje glasbene talente ter jim omogoča pridobivanje dodatnih glasbenih znanj in izkušenj.

Predmet osnove improvizacije je vezni člen med individualnim poukom izbranega instrumenta in predmetom skupinska igra, saj pogloblja in v teoretske okvire prestavi del snovi prvega in z novimi znanji obogati drugega. Pri predmetu osnove improvizacije dijaki razširjajo estetska, intelektualna, čustvena in domišljajska obzorja ter razvijajo osebno kritično-analitični odnos do glasbenih del oz. do različnih improvizacijskih pristopov.

Predmet osnove improvizacije dijaka pripravi na slogovno pravilno poustvarjanje del in – kar je najpomembnejše – na ustvarjanje novih del s pomočjo preustvarjanja starih v kombinaciji s svežimi idejami.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Improvizacija je umetniški izraz, ki zahteva od dijaka hitro prilagajanje, kreativnost in sposobnost sodelovanja. Improvizacija ni zgolj izražanje idej, temveč je v veliki meri sposobnost poslušanja drugih in s tem ustvarjanja kreativnega prostora. Dijaku je potrebno odpreti možnost raziskovanja iz znanega (forma, harmonije, vzorci) v neznano.

Pri načrtovanju in izvajanju učnega procesa učitelja vodi več ključnih načel. Prvo načelo je spodbujanje kritičnega mišljenja, saj improvizacija zahteva od dijakov, da hitro ocenijo situacije in sprejemajo odločitve. To spodbuja razvoj kritičnega mišljenja in sposobnosti reševanja problemov. Dijaki se učijo analizirati različne situacije in hitro prilagajati svoje odzive, kar je pomembna veščina tako v umetnosti kot v vsakdanjem življenju.

Drugo pomembno načelo je razvoj čustvene inteligence. Sposobnost poslušanja in odzivanja na druge zahteva visoko stopnjo čustvene inteligence. Dijaki se učijo prepoznavati in upravljati svoja čustva ter empatijo do drugih. To jim omogoča boljše sodelovanje in razumevanje v skupinskih situacijah, kar je pomembno za uspešno improvizacijo.

Improvizacija omogoča dijakom, da raziskujejo nove ideje in pristope, kar spodbuja inovativnost in ustvarjalnost. Učni proces je zasnovan tako, da dijake spodbuja k iskanju novih rešitev in eksperimentiranju z različnimi tehnikami in pristopi. Dijaki se učijo povezovati različna znanja in veščine ter jih uporabljati na nove in kreativne načine.

Proces improvizacije vključuje tudi samorefleksijo, kjer dijaki ocenjujejo svoje nastope in iščejo načine za izboljšanje. To spodbuja osebno rast in razvoj, saj se dijaki učijo prepoznavati svoje močne in šibke točke ter delati na njih. Učni proces je dinamičen in prilagodljiv, kar omogoča dijakom, da se učijo v realnem času in se prilagajajo spreminjajočim se okoliščinam. To spodbuja fleksibilnost in pripravljenost na spremembe, kar je ključnega pomena za uspešno improvizacijo.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Poučevanje osnov improvizacije zahteva celostni pristop, ki vključuje teoretične in praktične vidike. Učitelj mora zagotoviti, da dijaki aktivno usvajajo cilje in standarde znanja.

Poudariti je treba pristope, ki spodbujajo kreativnost, analitično mišljenje in sodelovanje v skupinah. Eksperimentalno delo, analiza improvizacijskih tehnik in praktične vaje so bistveni. Učitelj mora ustvariti spodbudno učno okolje, v katerem se dijaki počutijo varne in motivirane za raziskovanje novih idej in tehnik.

Učitelj mora zagotoviti varno uporabo glasbenih instrumentov in opreme.

Poleg tega je pomembno, da učitelj spremlja dijakovo počutje, odzivanje in napredek ter prilagaja pouk glede na njihove individualne potrebe.

Spodbuja dijakove ambicije in nadstandardne sposobnosti ter pomaga pri oblikovanju in uresničevanju ciljev. S pristopom, osredinjenim na dijaka, le-ta gradi svojo glasbeno identiteto in dosega najvišji potencial.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja), kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

Učni načrt učitelja usmerja pri izboru učnih strategij oziroma k cilju usmerjenih učnih dejavnosti. Učitelj pri načrtovanju učnih ur izhaja iz:

- » temeljnih didaktičnih načel (npr. načelo aktivnosti, načelo nazornosti, načelo strukturiranosti, sistematičnosti in postopnosti, načelo ekonomičnosti in racionalnosti pouka, načelo povezovanja teorije in

prakse, načelo trajnosti znanja, načelo motivacije, načelo individualizacije pouka, načelo socializacije dijakov);

» dijakovih glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj, razvojnih značilnosti, individualnih potreb in interesov;

» kulture, umetniške in sporočilne vrednosti glasbe.

Poleg že uveljavljenih in preizkušenih didaktičnih strategij ter metod v pouk vključuje inovativne tehnike, prožno uporablja različne učne oblike, uvaja nove didaktične postopke, učne metode in sodobne digitalne tehnologije. Pouk izvaja v spodbudnem učnem okolju, tako v razredu kot tudi izven njega. Obisk koncertov, glasbenih prireditev in srečanja z glasbenimi umetniki pomembno širijo glasbena znanja dijakov, spodbujajo kritično mišljenje in razvijajo estetsko vrednotenje.

Glasbena znanja pripevajo k razvoju ključne kompetence kulturna zavest in izražanje. Ob zavedanju slovenske glasbene in kulturne identitete, ki temelji na bogati zakladnici ljudske in umetne glasbe, dijaki širijo svoja znanja ter spoznavajo raznolikost in bogastvo glasbenih praks drugih kultur in narodov.

Zgradba učnega načrta

Cilji v učnem načrtu so oblikovani odprto in široko, kar učitelju omogoča avtonomijo pri izboru glasbenih vsebin ter njihovemu prilagajanju razvojnim značilnostim, zmožnostim in interesom dijakov. Cilji se nadgrajujejo iz letnika v letnik, kar zagotavlja postopnost in kontinuiteto skozi celotno gimnazijsko vertikalno. Standardi znanja so izpeljani iz ciljev. Cilji s področij vrednotenja in sodelovalnih veščin nimajo pripadajočih standardov, zato dosežkov dijakov na tem področju ne ocenjujemo.

Posamezni letnik gimnazije predstavlja temo v učnem načrtu. Pod vsako temo (letnik) so nanizane skupine ciljev zbrane pod svojim tematskim naslovom (npr. Tehnične in muzikalne prvine, Etude). V vsakem letniku gimnazije se uresničujejo vsi cilji vseh tematsko združenih skupin ciljev, načrtovanje teh ciljev pa naj bo uravnoteženo z razvidno rdečo nitjo učnega procesa. Skozi daljše časovno obdobje učitelj načrtuje postopno uvajanje ciljev in njihovo nadgradnjo z novimi, pri čemer izhaja iz usvojenih znanj in spretnosti, pridobljenih v predhodnih letnikih.

S široko opredelitvijo pojmov (npr. akordi in lestvice, harmonske strukture, linije in razvezi, pari trozvokov, intervali in pentatonike) se omogoča učitelju avtonomija pri izboru strokovnih terminov glede na izbor glasbenih vsebin in druge vsebine tematskega sklopa.

Pouk osnov improvizacije z dejavnostmi in vsebinami prispeva k splošnemu in glasbenemu razvoju dijakov ter razvija zmožnosti vseživljenjskega učenja. Učenje in poučevanje le-te bo uspešno, če bo celostno, dejavno in ustvarjalno. Tovrsten pristop spodbuja in omogoča doseganje splošnih in procesno-operativnih glasbenih ciljev na čustveno-socialnem, gibalnem in spoznavnem razvojnem področju. Učni načrt nadgrajuje poznavanje glasbe, ki se v praksi lahko udejanji s skrbno in gospodarno načrtovanimi in izpeljanimi učnimi urami. Učitelj avtonomno oblikuje posamezne učne sklope tako, da smiselno povezuje posamezne glasbene dejavnosti z

operativno-procesnimi razvojnimi cilji in vsebinami. Zaporedje in globino vsebin ter metode in oblike dela učitelj prilagaja glede na potrebe in zmožnosti dijakov.

Pouk osnov improvizacije je skupinski pouk, vendar kljub temu deloma dopušča pristop k dijaku na individualni ravni in upošteva njegove fizične, psihične in glasbene dispozicije. Učni načrt naj za učitelja ne pomeni neke toge obveznosti, temveč naj se, ob vsakokratnem zavedanju ciljev predmeta, prilagaja stopnji razvitosti skupine in posameznikov znotraj nje, po možnosti tako, da po potrebi poglobi snov za zahtevnejše in jo dovolj pogosto ponovi za dijake, ki še ne dosegajo dovolj visoke ravni znanja. Temeljno poslanstvo učitelja je razvijanje glasbenega čuta pri dijakih in ustvarjanje potrebe po muziciranju. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je pomembna naloga v času izobraževanja na srednji šoli izgradnja vseh temeljnih tehničnih elementov in osnovnih teoretičnih znanj, ki omogočajo bodoče glasbenikovo poklicno udejstvovanje. Pomembna je dolgoročna vizija razvoja dijaka, ki ga med potekom izobraževanja preko teoretičnih osnov in poglobljenih obravnav tem tudi na praktičnem nivoju pripeljemo do stopnje, ko se bo brez večjih težav, ki bi lahko nastale zaradi lukenj v teoretičnem znanju, bil sposoben spoprijeti s snovjo in jo samostojno usvojiti.

Opozoriti velja na izjemno tehtna in dragocena tehnično-didaktična dognanja, veščine in spoznanja uglednih učiteljev, ki jih ni mogoče najti zapisane v knjižnih oblikah, saj se prenašajo med glasbeniki po ustnem izročilu, kar se redno dogaja na seminarjih, mojstrskih tečajih in nenazadnje tudi med načrtovanim poukom, velik del znanja se namreč ne prenaša le v obrazloženi pisni obliki, temveč tudi preko vzora profesionalno aktivnega učitelja. Sama komunikacija in prenašanje znanja pa nikakor ni enosmerna in omejena le na prenos znanja 12 od učitelja do dijakov, dogaja se in spodbude je vreden tudi sočasni prenos znanj med samimi dijaki in celo prenos znanja, ki ga nemalokrat dijaki usvojijo na intuitivni ravni, na učitelja. Tematski sklopi in z njimi povezani operativni cilji se zaradi medsebojnega prepletanja ne morejo natančno ločevati po posameznih letnikih ali po natančnem vrstnem redu obravnave. Smotni so prehodi iz enega sklopa v drugega, predvsem pri analizah transkripcij in ustvarjanju lastnih sol, v določeni meri pa so prehajanja med sklopi odvisna tudi od pripravljenosti in sposobnosti skupine dijakov za hitrejše napredovanje ali podaljšano obravnavo določenih tem. Pouk je praktičen, vsak dijak igra svoj instrument oz. poje.

Za dosego omenjenih ciljev je bistvenega pomena tudi vzpostavitev dijakovega pravilnega osebnega sistema redne vadbe in obnavljanja ter poglobljanja teoretične snovi. Učitelj naj temu posveča pozornost vsa tri leta. Dijake naj spodbuja k samostojnem in sistematičnem delu, ob katerem bodo utrdili delovne navade in gradili ustvarjalen odnos do dela. Dosežena spoznanja in glasbena znanja morajo postati pomemben del splošne kulture vsakega dijaka. Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertnih prireditev, ki predstavljajo pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih sam pouk ne more dati. Dijak na ta način spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; ob tem spoznava zakonitosti poklicnega dela svojega področja tudi iz praktičnih, organizacijskih in drugih vidikov.

Diferenciacija, individualizacija in formativno spremljanje znanja

Pouk glasbe ponuja oblike, metode in didaktične pristope dela, ki same po sebi ustvarjajo pogoje za diferenciacijo in individualizacijo. Učitelj s premišljenim izborom glasbenih vsebin prilagaja raven zahtevnosti dijakovim zmožnostim. Pri skupinskem pouku lahko učitelj individualizira delo znotraj posamezne glasbene

vsebine: oblikuje glasbene naloge posameznim skupinam dijakov s podobnimi glasbenimi izkušnjami. Cilje načrtuje tako, da spodbuja samostojnost dijakov pri glasbenih dejavnostih: izvajanje, poslušanje in ustvarjanje.

Glasbeni pouk, osredinjen na dijaka, od učitelja zahteva stalno didaktično ustvarjalnost pri oblikovanju učnega procesa, v katerem dijak postopoma prevzema odgovornost za lastno učenje in učne dosežke. Hkrati pri dijaku spodbuja sodelovalno učenje in timsko delo, pri katerem dijak praktično in teoretično raziskuje glasbo in rešuje avtentične, problemske naloge.

Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje. Pri preverjanju znanja učitelj redno spremljanja razvoj in napredek dijaka, preverja dijakovo moč dojemanja, raven znanja in njegove zmožnosti, prav tako pa mu daje povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov znanja in morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in realno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznih dijakov; na osnovi tega učinkoviteje pripravimo načrt dijakovega nadaljnjega dela, dajemo jasnejše napotke za uspešnejše vadenje oziroma učenje. Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, ki so navedena. Učitelj preverja znanje pri vsaki individualni uri pouka ter na internih in javnih nastopih. K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, sprožilo pretok in izmenjavo izkušenj ter nudilo ugoden prostor za usklajevanja kriterijev.

Glede na naravo instrumentalnega pouka se dijakovo znanje ocenjuje z izvedbo izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjuje se tehnično obvladovanje instrumenta, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti ter težavnost programa.

Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljšo didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti pa hkrati prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebnostni trdnosti posameznika. Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasne obravnave sorodnih vsebin in podobno. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani strokovnega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa. Dijaki se medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi glasbeniki na več načinov: pri predmetu skupinske igre in pri igranju v velikem jazzovskem orkestru. Svoja teoretska znanja, pridobljena pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, zgodovine jazza in pouku osnov aranžiranja lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar je v prid boljšemu razumevanju in posledično tudi bolj kakovostni in stilno ustrezni izvedbi skladb.

Skupni cilji

Cilji predmeta podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, trajnostnega razvoja, zdravja in dobrobiti, digitalne kompetentnosti in podjetnosti.

V okviru pouka dijak:

Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost

- » Spoznava ^{SC}(1.1.2.1) in uporablja strokovno terminologijo glasbenega jezika ^{SC}(1.1.2.2).
- » Analizira različne glasbene zapise in druga gradiva o glasbi ^{SC}(1.1.4.1).
- » Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo ^{SC}(1.1.5.1).
- » Vzpostavlja odnos do umetnosti in ozavešča lastno doživljanje ^{SC}(1.3.1.1).
- » Spoznava umetniške zvrsti, njihova izrazna sredstva ter kulturno-zgodovinski kontekst ^{SC}(1.3.2.1).
- » Uživa ob ustvarjanju glasbe ter se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih ^{SC}(1.3.4.1).
- » Svobodno izraža in uresničuje ustvarjalne ideje ^{SC}(1.3.4.2).
- » Živi kulturo in umetnost kot vrednoto ^{SC}(1.3.5.1).

Trajnostni razvoj

- » S pomočjo glasbe prepozna lastne vrednote v povezavi s trajnostnim razvojem ^{SC}(2.1.1.1).
- » Gradi odgovoren odnos do naravnih sistemov ^{SC}(2.1.3.1).
- » Kritično presoja informacije z vidika okolja, živih bitij in družbe ob upoštevanju različnih perspektiv ^{SC}(2.2.2.1).
- » Sodeluje z drugimi pri ukrepanju za trajnostnost ^{SC}(2.4.2.1).

Zdravje in dobrobit

- » Uravnava lastno doživljanje ^{SC}(3.1.2.1), razvija samozavest in samospoštovanje ^{SC}(3.1.2.2).
- » Glasbene dejavnosti spodbujajo radovednost ^{SC}(3.1.4.1) in sprostitvev ^{SC}(3.2.3.2).
- » Vključuje se v gibalne dejavnosti ^{SC}(3.2.1.3), s katerimi vzpostavlja pozitiven odnos do gibanja ^{SC}(3.2.1.2) ter spoznava ukrepe za ohranjanje zdravja ^{SC}(3.2.4.1).
- » Razvija spretnost aktivnega poslušanja ^{SC}(3.3.2.1) in sodelovalne veščine ^{SC}(3.3.3.1).

Digitalna kompetentnost

- » Pri iskanju informacij o glasbi ^{SC}(4.1.1.1), ustvarjanju, urejanju in deljenju v različnih formatih uporablja digitalno tehnologijo ^{SC}(4.2.1.1), ^{SC}(4.3.1.1), ^{SC}(4.3.2.1).
- » Upravlja svojo digitalno identiteto ^{SC}(4.2.6.1).
- » Prepozna tehnične težave in jih skuša reševati ^{SC}(4.5.1.1).

Podjetnost

- » Uporablja glasbeno znanje in izkušnje pri reševanju izzivov (5.1.2.1), (5.3.1.1).
- » Vrednoti dosežke ustvarjanja ter uspešnost pri doseganju zastavljenih ciljev (5.3.5.2).
- » Uporablja pridobljeno glasbeno znanje v novih situacijah, npr. pri ustvarjanju (5.3.5.3).

Delo z dijaki z raznolikimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami

Učitelj preko inkluzivne prakse prilagodi poučevanje, preverjanje in ocenjevanje znanja za nadarjene dijake, dijake z učnimi težavami, dijake s posebnimi potrebami, dijake priseljence, dijake iz manj spodbudnega družinskega okolja. Prilagaja vsebine, metode, oblike in pristope dela, čas ter rabo didaktičnih pripomočkov za doseg ciljev in standardov znanj ali preseganjem le-teh. Delo z dijaki z raznolikimi potrebami zahteva timsko delo, sodelovanje med učitelji, spremljevalci in drugimi strokovnjaki. Učitelj sproti evalvira učinkovitost prilagoditev ter jih po potrebi spreminja glede na dijakov napredek.

Osnovno izhodišče za učiteljevo delo v prilagodljivem in vključujočem učnem okolju so spoštovanje ter upoštevanje različnosti, izvirnosti in individualnosti, pa tudi njegova lastna inkluzivna poučevalna praksa, zaradi vse večje raznolikosti med dijaki. Prilagodljivo in vključujoče učno okolje poudarja pomen koncepta vključevanja, ki temelji na dojemanju razreda kot skupnosti različnih in edinstvenih posameznikov ter zahteva prilagoditev vzgojno-izobraževalnega procesa, da ta ustreza potrebam vseh dijakov.

Literatura

Ahačič, K. (2025). *Gljučni cilji po področjih skupnih ciljev* (Spletna izd.). Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/eohqiiI>

Holcar, A. idr. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju. Priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. DZS.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

2. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Osnove improvizacije so z začetkom v drugem letniku izobraževanja za dijake vstopna točka v svet improvizacije. V prvem letniku seveda že improvizirajo v okviru ur glavnega predmeta in pri skupinski igri, vendar je znanje improvizacije pri dijakih na povsem različnih ravneh. V drugem letniku se pri osnovah improvizacije postavi temelje za vse nadaljnje delo na področju improvizacije, dijaki pa lahko svoj napredek spremljajo pri izvedbi vaj, ki se v drugem letniku izvajajo predvsem na harmonskih formah bluesa in rhythm changes.

AKORDI IN LESTVICE

CILJI

Dijak:

- : se seznani z zapisom akordov od trozvoka do peterozvoka;
- : se uri v slušnem prepoznavanju četverozvokov v osnovni postavitvi;
- : se seznani z modusi v durovi lestvici in melodičnim molom;
- : s pomočjo analize stopenj akordov v harmonskih strukturah različnih skladb spoznava ustrezne lestvice;
- : spoznava durove in molove pentatonične lestvice.
- SC (1.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » slušno prepozna četverozvoke v osnovni postavitvi;
- » razume povezavo akorda z lestvicami in zna na podan akord določiti ustrezno lestvico;
- » z analizo funkcionalnih harmonskih struktur v skladbah določi, katere lestvice ustrezajo podanim akordom;
- » v zmernem tempu odigra vse obravnavane lestvice v obsegu ene oktave.

TERMINI

- četverozvok

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z napovedanimi ocenjevanji.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost izvajanja,
- » pravilnost poimenovanja, razlikovanja.

HARMONSKE STRUKTURE

CILJI

Dijak:

- : preko posnetkov in notnih zapisov spozna različne oblike bluesa od osnovnih do jazzovskih;
- : spozna, razume in igra obliko molovskega bluesa;
- SC (1.1.2.2)
- : se seznani z obliko razširjenega bluesa na podlagi primerov iz soul-jazza in ostalih stilov, ki to formo uporabljajo;
- : spozna jazzovske oblike AA' in AABA;
- : se preko glasbenih primerov seznani z modalno glasbo;
- : se uči analizirati krajše blues sole.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume in iz posnetka prepozna oblike bluesa in molovskega bluesa;
- » uporabi podane naloge (vzorci) s solom na harmonsko strukturo durovega in molovega bluesa;
- » zaigra transkripcijo krajšega blues sola;
- » improvizira na blues, molovski blues, modalne skladbe in preproste AA' oblike z uporabo trozvokov in enostavnejših vzorcev.

TERMINI

- blues ○ molovski blues ○ AA' ○ AABA ○ modalna glasba

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z napovedanimi ocenjevanji.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost izvajanja,
- » pravilnost poimenovanja, razlikovanja.

LINJE IN RAZVEZI

CILJI

Dijak:

- : spoznava in igra osnovne jazzovske linije in vzorce;
- : se seznani z načini ustvarjanja lastnih fraz z uporabo krajših linij in akordičnih tonov;
- SC (1.3.4.1)
- : spoznava in v improvizaciji uporablja »approach« tone v kombinaciji z akordičnimi toni.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna in zaigra osnovne jazzovske linije in vzorce;
- » pri improviziranju uporablja tipične jazzovske linije;
- » pri improvizaciji uporabi in zaigra »approach« tone.

TERMINI

- approach toni
- linije

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost izvajanja,
- » pravilnost poimenovanja, razlikovanja.

3. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V tretjem letniku dijaki nadgrajujejo temeljna znanja improvizacije, pridobljena v prejšnjem letu. Raziskujejo širši spekter harmonskih form, vključno z modalnimi strukturami, jazz standardi in kompleksnejšimi oblikami. Poudarek je na razvoju osebnega izraza. Dijaki se učijo improvizirati v različnih stilih (npr. swing, latin, funk) ter razvijajo sposobnost interakcije z drugimi glasbeniki v realnem času.

AKORDI IN LESTVICE

CILJI

Dijak:

- : obnovi znanje zapisovanja akordov od trozvoka do peterozvoka;
- : seznanja se z zapisom akordov do šesterozvoka;
- SC (1.1.4.1)
- : se uri v slušnem prepoznavanju peterozvokov v osnovni postavitvi;
- : seznanja se z dominantnimi lestvicami, izpeljanimi iz melodičnega mola, harmoničnega mola in zmanjšane lestvice (alterirana, dominant diminished, hm5, lydian b7);
- : z analizo funkcionalnih harmonskih struktur v skladbah določa ustrezne lestvice akordom;
- : obnovi znanje durove in molove pentatonike ter igra enostavnejše vzorce (skupine not po tri ali štiri note).

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » slušno prepozna peterozvoke v osnovni postavitvi;
- » razume povezavo akorda z lestvicami in na podan akord določi ustrezno lestvico;
- » z analizo harmonske strukture skladbe določi lestvico podanim akordom;
- » v zmernem tempu zaigra vse obravnavane lestvice v obsegu ene oktave;
- » zaigra durovo in molovo pentatoniko z zahtevanimi vzorci v štirih tonalitetah.

TERMINI

◦ peterozvok ◦ pentatonika

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost izvajanja,
- » pravilnost poimenovanja, razlikovanja.

HARMONSKE STRUKTURE

CILJI

Dijak:

- : spoznava obliko »Parker blues«, ki je osnovana na harmonijah skladbe Blues For Alice;
- : se seznani z obliko Rhythm Changes in variacijami le-te;
- SC (1.1.2.1)
- : pogloblja razumevanje oblik in harmonskih postopov značilnih jazz standardov;
- SC (1.3.2.1)
- : razvija sposobnost transponiranja harmonij s pomočjo stopenjske analize;
- : se uri v pomnjenju harmonskih struktur z uporabo stopenjske analize.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » v zmernem tempu zaigra akordične vaje na obliko »Parker blues« v treh tonalitetah;
- » v zmernem tempu zaigra akordične vaje na obliko Rhythm Changes;
- » zaigra akordične vaje s pridanimi approach toni na Parker blues in Rhythm Changes;
- » zaigra enostaven solo v formi bluesa v več tonalitetah (Bb, Eb, F - didaktična priporočila).

TERMINI

- Parker blues
- Rhythm Changes

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z napovedanimi ocenjevanji.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost izvajanja,
- » pravilnost poimenovanja, razlikovanja.

LINJE IN RAZVEZI

CILJI

Dijak:

- : igra bebop major in bebop dominant lestvice;
- : z dodajanjem approach tonov lestvicama major bebop in bebop dominant tvori in igra kohezivne linije;
- SC (1.1.5.1)
- : se uri v uporabi tension tonov (b9, b13) in jih v improvizaciji razvezuje po pravilih funkcionalne harmonije;
- : spozna tri osnovne oblike jazzovskih linij 2-5-1.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zaigra lestvico bebop dominant iz vseh stopenj (razen četrte) čez vse akorde v B delu Rhythm Changes;
- » izvede lestvici bebop major in bebop dominant iz vseh tonalitet;
- » pri improvizaciji na dominantnih akordih uporabi tension tona b9 in b13 ter ju razveže po pravilih funkcionalne harmonije.

TERMINI

○ bebop major ○ bebop dominant ○ tension toni

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost izvajanja,
- » pravilnost poimenovanja, razlikovanja.

4. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V četrtem letniku dijaki utrjujejo in poglobljajo improvizacijske veščine z večjo samostojnostjo in ustvarjalnostjo. V ospredju je razvoj osebnega glasbenega izraza ter improvizacija v kompleksnejših stilskih in harmonskih okoljih.

INTERVALI

CILJI

Dijak:

- : spozna improvizacijsko metodo, ki temelji na uporabi večjih intervalov od kvarte naprej;
- : spozna in improvizira z zaporednimi intervali in approach toni;
- SC (1.3.4.1)
- : spozna in razume superimpozicijo harmonij čez običajne harmonske postope.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » na izbrano skladbo improvizira z uporabo večjih intervalov;
- » na izbrano skladbo improvizira z uporabo zaporednih intervalov enake kvalitete in jim pridaja ustrezne approach tone;
- » razume tehniko superimpozicije harmonij in jo uporabi v improvizaciji.

TERMINI

- superimpozicija

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost izvajanja,
- » pravilnost poimenovanja, razlikovanja.

PARI TROZVOKOV

CILJI

Dijak:

- : spoznava koncept parov trozvokov;
- : igra pare trozvokov pri jazzovski improvizaciji v modalni glasbi in v moderni glasbi, ki bazira na funkcionalni harmoniji.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » v improvizaciji uporabi ustrezne pare trozvokov.

TERMINI

- pari trozvokov

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost izvajanja,
- » pravilnost poimenovanja, razlikovanja.

PENTATONIKE

CILJI

Dijak:

- : pri improvizaciji usvaja uporabo durove, molove in dominantne pentatonike;
- : pogloblja uporabo in poznavanje pentatonskih vzorcev;
- : seznanja se z izpeljankami durove in molove pentatonike;
- SC (1.1.2.2)
- : pri ustvarjanju in deljenju vsebin z drugimi uporablja digitalno tehnologijo ter upravlja s svojo digitalno identiteto.
- SC (4.2.2.1 | 4.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » v improvizaciji uporabi pentatonske vzorce;
- » znotraj pentatonik zaigra lastne vzorce.
- »

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z napovedanimi ocenjevanji.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost izvajanja,
- » pravilnost poimenovanja, razlikovanja.

MODERNEJŠE IN SVOBODNEJŠE GLASBENE OBLIKE

CILJI

Dijak:

- : seznanja se s prosto improvizacijo, nekonvencionalnimi harmonijami in ambientalno glasbo;
 - : seznanja se z razširjenimi (nekonvencionalnimi) tehnikami igranja na izbrani instrument ali vokal;
 - : se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni in kolektivni ravni.
- SC (2.4.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » prepozna glasbene stile, ki vključujejo prosto improvizacijo, nekonvencionalne harmonije in tehnike igranja.

TERMINI

- prosta improvizacija ◦ ambientalna glasba

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » preverjanje ni predvideno.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

2. LETNIK

Levine, M.: The Jazz Theory.

Ligon, B.: Connecting Chords With Linear Harmony.

Berg, S.: The Goal Note Method.

Bergonzi, J.: Inside Improvisation.

AKORDI IN LESTVICE

Levine, M. (2005). *The Jazz Theory Book*. Sher Music.

Mulholland, J., Hojnacki, J. (2013). *The Berklee Book of Jazz Harmony*. Berklee Press.

HARMONSKE STRUKTURE

Levine, M. (2005). *The Jazz Theory Book*. Sher Music.

Mulholland, J., Hojnacki, J. (2013). *The Berklee Book of Jazz Harmony*. Berklee Press.

LINJE IN RAZVEZI

Ligon, B. (1996). *Connecting Chords with Linear Harmony*. Hal Leonard.

Berg, S. (1989). *Jazz Improvisation: The Goal-Note Method*. Lou Fischer Music Publishing.

3. LETNIK

AKORDI IN LESTVICE

Levine, M. (2005). *The Jazz Theory Book*. Sher Music.

Mulholland, J., Hojnacki, J. (2013). *The Berklee Book of Jazz Harmony*. Berklee Press.

HARMONSKE STRUKTURE

Levine, M. (2005). *The Jazz Theory Book*. Sher Music.

Mulholland, J., Hojnacki, J. (2013). *The Berklee Book of Jazz Harmony*. Berklee Press.

LINIJE IN RAZVEZI

Ligon, B. (1996). *Connecting Chords with Linear Harmony*. Hal Leonard.

Berg, S. (1989). *Jazz Improvisation: The Goal-Note Method*. Lou Fischer Music Publishing.

4. LETNIK**INTERVALI**

Weiskopf, W. (2010). *Intervalic Improvisation—The Modern Sound: A Step Beyond Linear Improvisation*. Jamey Aebersold Jazz Inc.

Liebman, D. (2015). *A Chromatic Approach To Jazz Harmony And Melody*. Alfred Music.

PARI TROZVOKOV

Campbell, G. (2001). *Triad Pairs for Jazz: Practice and Application for the Jazz Improviser*. Alfred Music.

PENTATONIKE

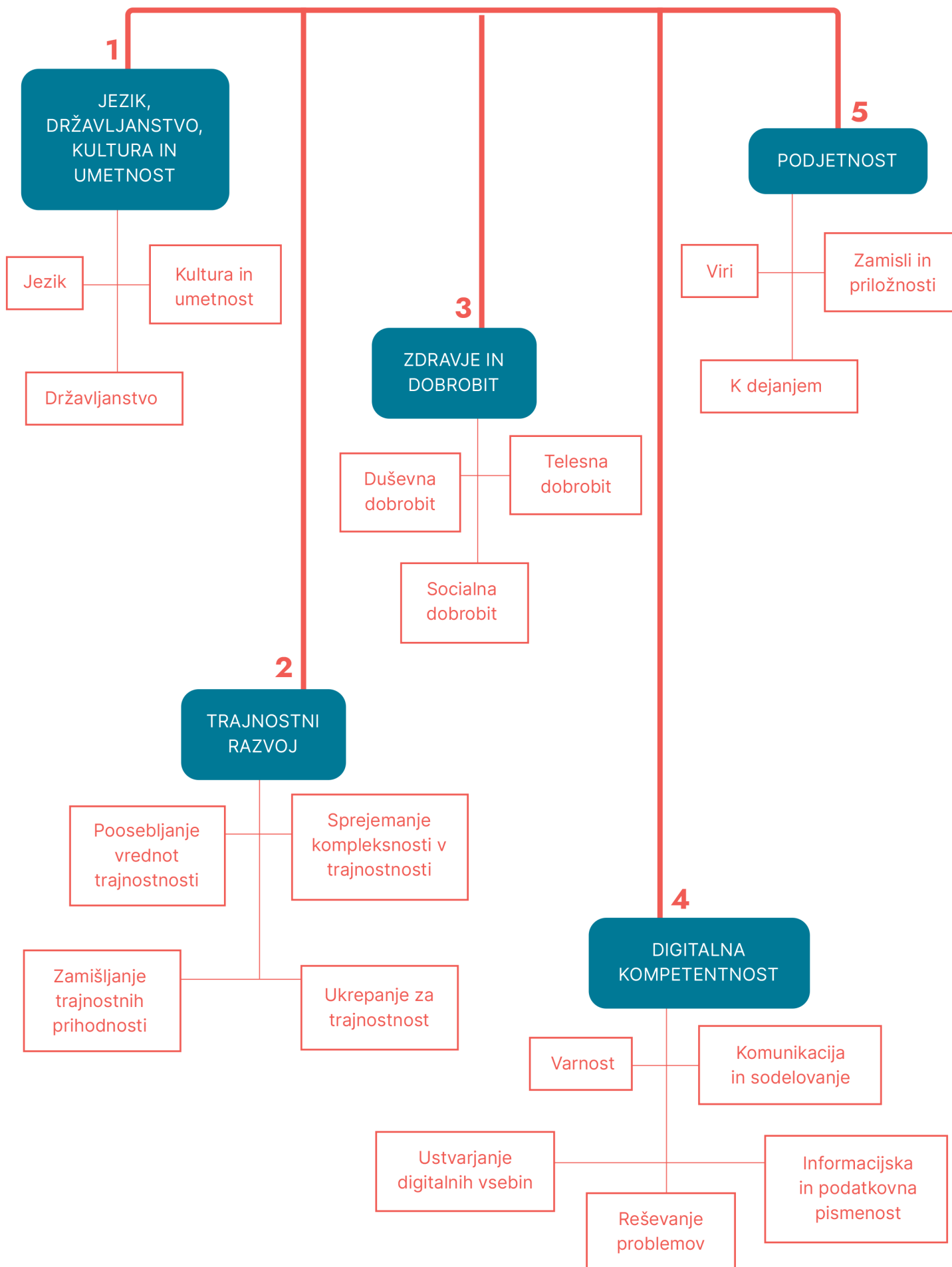
Bergonzi, J. (2015). *Inside Improvisation, Vol 2: Pentatonics*. Advance Music.

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družbeni položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3 /// ZDRAVJE IN DOBROBIT

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznava raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.), tako da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljijsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev.
	5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva.
	5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog.
	5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti.
	5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju).
	5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost).
	5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt.
	5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidenim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši.
	5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami.
	5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev.
	5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje.
	5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah.
	5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.